

**2014–2020 M. EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ
VEIKSMŲ PROGRAMOS PAKEITIMO
STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO
APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTAS**

(PATIKSLINTAS IR PAPILDYTAS PAGAL SPAV SUBJEKTŲ PASTABAS)

Vilnius

2016 m. gegužės mėn.

TURINYS

1. ĮVADAS	3
2. INFORMACIJA APIE PLANAVIMO DOKUMENTO RENGIMO ORGANIZATORIŲ IR SPAV KONSULTANTŲ.....	4
3. INFORMACIJA APIE VEIKSMŲ PROGRAMOS PAKEITIMĄ.....	4
4. VEIKSMŲ PROGRAMOS PAKEITIMO SĄSAJOS SU KITAIŠ STRATEGINIAIS DOKUMENTAIS (PLANAIŠ IR PROGRAMOMIS).....	5
5. INFORMACIJA APIE NAGRINĖJAMAS ALTERNATYVAS	11
6. INFORMACIJA APIE TAI, KOKIE APLINKOS KOMPONENTAI IR KOKIOS PASEKMĖS BUS NAGRINĖJAMOS ATLIEKANT VERTINIMĄ.....	11
7. TERITORIJOS, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS	12
8. INFORMACIJA APIE METODUS, KURIUOS NUMATOMA NAUDOTI VERTINIMUI ATLIKTI	13
9. NUMATOMA SPAV ATASKAITOS STRUKTŪRA	15

1. ĮVADAS

Lietuvos 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa (toliau – Veiksmų programa) buvo patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397. 2012 - 2014 m. laikotarpiu buvo atliktas Veiksmų programos Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV). Patvirtintos Veiksmų programos SPAV ataskaita ir kiti susiję dokumentai viešai prieinami tinklalapyje <http://www.esparama.lt/2014-2020-laikotarpis/diskusijos>.

Patvirtintoje Veiksmų programoje visos lėšos energijos gamybos efektyvumo skatinimui, buvo numatytos įgyvendinant didelės apimties projektus pagal ketvirtą teminį tikslą. Struktūrizavus didelės apimties projektus ir konsultuojantis su JASPERS bei DG REGIO buvo aptartas poreikis tuos kogeneracijos pajėgumus, kuriuose kaip kuras bus naudojamos komunalinės atliekos, suplanuoti pagal šeštą teminį tikslą (penktas prioritetas). 2016 m. vasario mėn. 12 d. LR finansų ministerija parengė pasiūlymą keisti LR partnerystės sutartį ir Veiksmų programą. Pakeitimu numatomas investicijų perskirstymas tarp Veiksmų programos prioritetų ir teminių tikslų, kuris lems po rūšiavimo likusių, perdirbti ir pakartotinai naudoti netinkamų komunalinių atliekų naudojimą naujai statomuose kogeneracijos įrenginiuose¹ (vietoj suplanuotų naudoti vietinių ir (ar) atsinaujinančiųjų energijos išteklių).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, strateginį pasekmių aplinkai vertinimą privaloma atlikti, jei rengiamas plano ar programos **esminis pakeitimas**. Šis Veiksmų programos pakeitimas yra esminis, kadangi lems ūkinės veiklos projektų, įrašytų į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo priedus, plėtros pagrindus.

Todėl Veiksmų programos (ir jos pakeitimo) organizatorius – LR finansų ministerija – inicijuoja Veiksmų programos pakeitimo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procesą, kurio metu atliekamos SPAV procedūros ir parengiami Veiksmų programos pakeitimo SPAV dokumentai.

Pažymime, kad komunalinių atliekų deginimas naujai statomuose Vilniaus ir Kauno kogeneracijos įrenginiuose yra numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 patvirtintame Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane. Šiam planui 2013 m. jau buvo atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas. SPAV ataskaita ir kiti susiję dokumentai viešai prieinami tinklalapyje <http://www.am.lt/vl/index.php#a/13930>. 2016 metais Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas buvo patikslintas. Šiam plano pakeitimui atliekama SPAV atranka.

Taip pat paminėtina, kad po rūšiavimo likusių, perdirbti ir pakartotinai naudoti netinkamų komunalinių atliekų naudojimas naujai statomuose Vilniaus ir Kauno kogeneracijos įrenginiuose numatytas ir išsamiai išnagrinėtas 2015 m. atlikto planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo metu.

¹ Nagrinėjamos dvi alternatyvos: 1. Statomi Vilniaus ir Kauno kogeneracijos įrenginiai. 2. Statomi tik Vilniaus kogeneracijos įrenginiai. Žr. 5 skyrių „Informacija apie nagrinėjamas alternatyvas“.

2. INFORMACIJA APIE PLANAVIMO DOKUMENTO RENGIMO ORGANIZATORIŲ IR SPAV KONSULTANTĄ

2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos pakeitimo organizatorius – LR finansų ministerija (Lukiškių g. 2, 01512 Vilnius, tel. (8 5) 239 0000, finmin@finmin.lt, <https://finmin.lrv.lt/lt>).

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo konsultantas – VšĮ „Aplinkos apsaugos politikos centras“ (A. Juozapavičiaus 6/2, LT-09310 Vilnius, tel. (8 5) 272 71 52, aapc@aapc.lt, <http://www.aapc.lt>).

3. INFORMACIJA APIE VEIKSMŲ PROGRAMOS PAKEITIMĄ

Veiksmų programos pakeitimas atliekamas atsižvelgiant į pasikeitusią ekonominę situaciją ir siekiant:

- nacionalinių strateginių tikslų, nustatytų nacionaliniuose teisės aktuose,
- efektyviau naudoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas,
- skatinti energijos gamybos efektyvumą tiek padidinant atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą, tiek kaip kurą panaudojant netinkamas perdirbti ir pakartotinai naudoti energinę vertę turinčias komunalinių atliekų srauto atliekas,
- sumažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį ir taip padidinant atliekų tvarkymo sistemos efektyvumą.

Nors siūlomas Veiksmų programos pakeitimas įtakos Veiksmų programos lėšų paskirstymą pagal Veiksmų programos prioritetus, **tačiau Veiksmų programos lygiu bendros finansavimo sumos nesikeis**. Šis Veiksmų programos keitimas ženkliai prisidės prie ES investicijų panaudojimo efektyvumo. Numatomas Veiksmų programos keitimas lems šiuos atsinaujinančių išteklių naudojimo srities rodiklių pokyčius:

- Mažinami planuojami sukurti papildomi pajėgumai atsinaujinančių išteklių energijos gamybai.
- Sukuriami papildomi elektros ir šiluminės energijos pajėgumai kogeneracijos įrenginiuose, kuriuose bus deginamos po rūšiavimo likusios, perdirbti ir pakartotinai panaudoti netinkamos komunalinės atliekos, įskaitant kietąjį atgautąjį kurą.

Pakeitimas siūlomas atsižvelgiant į:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gegužės 28 d. nutarimą Nr. 486 „Dėl Vilniaus ir Kauno miestų centralizuoto šilumos tiekimo ūkio modernizavimo įrengiant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias kogeneracines elektrines projektų pripažinimo valstybei svarbiais ekonominiais projektais“ (toliau – 2014 m. gegužės 28 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 486), kuriuo Vilniaus ir Kauno miestų centralizuoto šilumos tiekimo ūkio modernizavimo, įrengiant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias kogeneracines elektrines, projektai (toliau – elektrinių projektai) pripažinti valstybei svarbiais ekonominiais projektais. 2014 m. gegužės 28 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 486 priede detalizuoti elektrinių projektų rezultatai, rodikliai, įgyvendinimo terminai ir įgyvendinimo priemonės, renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, tiek Vilniaus tiek Kauno centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai įrengiant biokuro ir (ar) komunalinių atliekų kogeneracinius

įrenginius. 2014 m. gegužės 28 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 486 priėmimas prasilenkė su Veiksmų programos rengimo ir derinimo terminais.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 patvirtinto Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano (toliau – Valstybinis atliekų tvarkymo planas), ilgalaikį strateginį atliekų tvarkymo tikslą – mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip mažinti gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose. Valstybiniame atliekų tvarkymo plane taip pat numatoma, jog planuojant atliekas naudoti energijai gauti, vadovaujamosi Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos ir Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos nuostatomis, ir komunalinių atliekų deginimo įmonės pirmiausiai statomos didžiuosiuose šalies miestuose arba prie jų. Atsižvelgiant į tai, kad Valstybiniame atliekų tvarkymo plane numatytos atliekų tvarkymo sistemos plėtros kryptys ir valstybinės užduotys pagal atskirus atliekų srautus, siekiant mažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina sukurti reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, pradedant rūšiuojamojo atliekų surinkimo priemonėmis, baigiant mechaninio ir mechaninio biologinio atliekų apdorojimo, atskirai surinktų biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio apdorojimo ir po rūšiavimo likusių ir perdirbti netinkamų atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiais. Klaipėdoje 2013 metais jau pradėta eksploatuoti pirmoji biokuro ir atliekų termofikacinė jėgainė, pastatyta privataus investuotojo lėšomis. Vilniuje ir Kaune, vadovaujantis Valstybinio atliekų tvarkymo plano 115 punktu, po rūšiavimo likusių perdirbti ir pakartotinai panaudoti netinkamų energinę vertę turinčių komunalinių atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumai kuriami privataus kapitalo, ES paramos, valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitomis lėšomis.

Lietuvos Respublikos partnerystės sutartyje įtvirtinta pagrindinė 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kryptis komunalinių atliekų tvarkymo srityje – nuosekliai mažinti sąvartynuose šalinamų ir didinti perdirbamų ar kitaip panaudojamų komunalinių atliekų kiekį. Siūlomu pakeitimu bus ne tik siekiama perdirbti ar kitaip panaudoti komunalines atliekas bet ir sumažinta sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų dalis nuo 35 proc. iki 30 proc., o bendras sąvartynuose šalinamų atliekų srautas galėtų būti sumažintas iki 15 proc. 2020 m. Taip būtų siekiama ES žiedinės ekonomikos veiksmų plano įgyvendinimo iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų atliekų iki 10 proc., nebešalinant biologiškai skaidžių, o taip pat energetinę vertę turinčių, bet perdirbimui netinkamų atliekų. Todėl nepakeitus Veiksmų programos, 2023 m. nebūtų pasiektas Veiksmų programos rodiklis „Sąvartynuose šalinamų atliekų dalis“. Siūlomas pakeitimas taip pat prisidės prie Lietuvos energetinės nepriklausomybės, užtikrins galimybę laisvai pasirinkti energijos išteklių rūšį ir jų tiekimo šaltinius, labiausiai atitinkančius valstybės energetinio saugumo poreikius ir Lietuvos vartotojų interesus įsigyti šilumos ir elektros energiją palankiausia kaina. Energijos išteklių struktūros pakeitimas nuosekliai mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro ir sukuriant alternatyvius energetinių išteklių tiekėjus užtikrins šalies energetinį saugumą ir darnią energetikos sektoriaus plėtrą.

4. VEIKSMŲ PROGRAMOS PAKEITIMO SĄSAJOS SU KITAIŠ STRATEGINIAIS DOKUMENTAIS (PLANAIŠ IR PROGRAMOMIS)

SPAV apimties nustatymo metu buvo identifikuotos Veiksmų programos pakeitimo sąsajos su žemiau pateiktoje lentelėje išvardytais planais, programomis ir kitais strateginiais dokumentais (kadangi sąsajos identifikuojamos SPAV kontekste, pagrindinis dėmesys skiriamas su aplinkos apsauga susijusiems strateginiams dokumentams):

Strateginio dokumento pavadinimas	Strateginio dokumento pagrindiniai tikslai, uždaviniai ar kryptys	Sąsajos su Veiksmų programos pakeitimu
VISI VERTINAMI KOMPONENTAI		
Strategija „Europa 2020“	<p>ES ekonomikos augimo strategijoje „Europa 2020“, kurią užsibrėžta įgyvendinti iki 2020 m., numatyti penki pagrindiniai tikslai: 1. Užimtumas (75 proc. 20–64 metų žmonių turėtų turėti darbą). 2. Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra (3 proc. ES BVP turėtų būti investuojama į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą). 3. Klimato kaita ir energetikos tvarumas (šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turėtų būti sumažintas 20 proc. (arba net 30 proc., jei tam bus tinkamos sąlygos), palyginti su 1990 m. rodikliais; 20 proc. energijos turėtų būti gaminama iš atsinaujinančiųjų šaltinių; energijos vartojimo efektyvumas turėtų būti padidintas 20 proc.). 4. Švietimas (reikėtų užtikrinti, kad mokyklos nebaigiančių moksleivių dalis nebūtų didesnė nei 10 proc.; reikėtų užtikrinti, kad ne mažiau kaip 40 proc. 30–34 metų asmenų turėtų aukštąjį išsilavinimą). 5. Kova su skurdu ir socialine atskirtimi (reikėtų bent 20 mln. sumažinti skurde gyvenančių ir socialiai atskirtų žmonių arba žmonių, kuriems tai gresia, skaičių).</p>	<p>Veiksmų programos pakeitimu sukuriamos prielaidos panaudoti (deginti) po rūšiavimo likusias netinkamas pakartotinai naudoti ir perdirbti energetinę vertę turinčias komunalines atliekas energijai gauti. Veiksmų programos pakeitimas tiesiogiai įtakos strategijos „Europa 2020“ pagrindinio tikslo dėl klimato kaitos ir energetikos tvarumo įgyvendinimą.</p>
Nacionalinė darnaus vystymosi strategija	<p>Lietuvos darnaus vystymosi strateginiai prioritetai ir principai Strategijoje išdėstyti atsižvelgiant į nacionalinius Lietuvos interesus, savitumą, atnaujintos ES darnaus vystymosi strategijos prioritetus, kitų programinių dokumentų nuostatas. Atnaujintos ES darnaus vystymosi strategijos prioritetai yra: klimato kaita ir švari energijos gamyba (t. y. tokia energijos gamyba, kai į aplinką išmetama nedaug teršalų, įskaitant ir šiltnamio efektą sukeliančias dujas), darnus transportas, darnus vartojimas ir gamyba, gamtos išteklių apsauga ir valdymas, visuomenės sveikata, socialinė įtrauktis, demografija ir migracija, skurdas pasaulyje ir darnaus vystymosi iššūkiai. Atsižvelgiant į šiuos atnaujintos ES darnaus vystymosi strategijos prioritetus, Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje suformuluoti du nauji prioritetai – tausojamasis vartojimas ir vystomasis bendradarbiavimas.</p> <p>Lietuvos bendrasis darnaus vystymosi strateginis tikslas – suderinti aplinkosaugos, ekonominio ir socialinio vystymosi interesus, užtikrinti švarią ir sveiką aplinką, efektyvų gamtos išteklių</p>	<p>Veiksmų programos pakeitimas tiesiogiai įtakos Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos strateginio tikslo įgyvendinimą.</p> <p>Veiksmų programos pakeitimas taip pat įtakos Atnaujintos ES darnaus vystymosi strategijos prioritetų dėl klimato kaitos ir švarios energijos gamybos, darnus vartojimo ir gamybos, gamtos išteklių apsaugos ir valdymo, įgyvendinimą.</p>

Strateginio dokumento pavadinimas	Strateginio dokumento pagrindiniai tikslai, uždaviniai ar kryptys	Sąsajos su Veiksmų programos pakeitimu
	naudojimą, visuotinę ekonominę visuomenės gerovę, stiprias socialines garantijas ir per Strategijos įgyvendinimo laikotarpį (iki 2020 m.) pagal ekonominius, socialinius ir gamtos išteklių naudojimo efektyvumo rodiklius pasiekti 2003 m. ES-15 valstybių vidurkį, o pagal aplinkos taršos rodiklius neviršyti ES leistinų normatyvų, įgyvendinti tarptautinių konvencijų, ribojančių aplinkos taršą ir poveikį pasaulio klimatui, reikalavimus.	
Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 patvirtinta Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija	Nacionalinėje aplinkos apsaugos strategijoje įtvirtinamos prioritetinės aplinkos apsaugos politikos sritys ir ilgalaikiai tikslai iki 2030 metų, Lietuvos aplinkos vizija iki 2050 metų. Dokumento strateginis tikslas – pasiekti, kad aplinka Lietuvoje būtų sveika, švari ir saugi, darniai tenkinanti visuomenės, aplinkosaugos ir ekonomikos poreikius. Strategijoje suformuluotos keturios prioritetinės aplinkos apsaugos sritys: darnus gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas, aplinkos kokybės gerinimas, ekosistemų stabilumo išsaugojimas, klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos keliamų aplinkos pokyčių	Veiksmų programos pakeitimu sukuriamos prielaidos panaudoti (deginti) po rūšiavimo likusias netinkamas pakartotinai naudoti ir perdirbti energetinę vertę turinčias komunalines atliekas energijai gauti. Veiksmų programos pakeitimas sąlygos pokyčius atliekų tvarkymo sistemoje, įtakos klimato kaitos švelninimo rodiklius. Taigi Veiksmų programos pakeitimas susijęs su Nacionalinėje aplinkos apsaugos strategijoje prioritetinėmis įvardintomis aplinkos apsaugos sritimis.
Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 patvirtinta Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“	Lietuvos pažangos strategijoje pateikta valstybės vizija ir raidos prioritetai bei jų įgyvendinimo kryptys iki 2030 m. Tai pagrindinis planavimo dokumentas, kuriuo turi būti vadovaujama priimančiam strateginius sprendimus ir rengiant valstybės planus ar programas.	Veiksmų programos pakeitimas sąlygoja strateginius atliekų tvarkymo sistemos pokyčius bei energetikos objektų plėtrą. Šie pokyčiai privalo būti suderinti su Lietuvos pažangos strategijoje pateikta valstybės vizija ir raidos prioritetais bei jų įgyvendinimo kryptimis
Jungtinių Tautų konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančiam sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencija, 1998 m., Orhusas)	Konvencija susijusi su šiomis trimis pagrindinėmis visuomenės teisėmis: 1) gauti informaciją apie aplinkos apsaugą; 2) dalyvauti priimančiam su aplinka susijusius sprendimus; 3) kreiptis į teismus aplinkos klausimais.	Rengiant Veiksmų programą ir atliekant jos SPAV buvo užtikrintos visos Konvencijoje numatytos visuomenės teisės: rengiant Veiksmų programą buvo organizuojami vieši programos projekto pristatymai, o visuomenės dalyvavimas ir informavimas buvo užtikrinamas viso SPAV proceso metu, vykdamas viešinimo procedūras, numatytas Lietuvos Respublikos teisės aktuose.
POŽEMINIO IR PAVIRŠINIO VANDENS IŠTEKLIŲ VALDYMAS		
Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ES BJRS)	Įgyvendinant ES BJRS siekiama: 1) išsaugoti Baltijos jūrą; 2) sujungti regioną; 3) didinti gerovę regione. ES BJRS pateikiama kaip komunikatas ir veiksmų planas, kuriame išdėstyta 14 prioritetinių sričių, 4 horizontalieji veiksmai ir prioritetiniai projektai, skirti strategijos tikslams pasiekti ir apimančios energetikos, transporto,	Veiksmų programos pakeitimas susijęs su ES BJRS prioritetais aplinkosaugos ir energetikos srityse.

Strateginio dokumento pavadinimas	Strateginio dokumento pagrindiniai tikslai, uždaviniai ar kryptys	Sąsajos su Veiksmų programos pakeitimu
	aplinkosaugos, inovacijų, mokslinių tyrimų, nusikalstamumo mažinimo, švietimo, turizmo ir kitas sritis.	
ORO TARŠOS MAŽINIMAS		
Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 patvirtinta Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija	Strategijos tikslai apima: <ul style="list-style-type: none"> • Šilumos sektoriuje – padidinti šilumos gamybos, perdavimo ir vartojimo efektyvumą. • Energetikos efektyvumo didinimo srityje – kiekvienais metais po 1,5 proc. didinti energijos vartojimo efektyvumą ir taip stiprinti Lietuvos energetinę nepriklausomybę, konkurencingumą ir darnią plėtrą. • Atsinaujinančių energijos išteklių sektoriuje – didinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą elektrai ir šilumai gaminti bei atsinaujinančių energijos išteklių dalį transporto sektoriuje. 	Veiksmų programos pakeitimu numatomas investicijų perskirstymas tarp Veiksmų programos prioritetų ir teminių tikslų, tiesiogiai susijusių su energetika. Pakeitimu sukuriama prielaidos panaudoti (deginti) po rūšiavimo likusias netinkamas pakartotinai naudoti ir perdirbti energetinę vertę turinčias komunalines atliekas energijai gauti.
Jungtinių Tautų Tolinų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos protokolas dėl rūgštėjimo, eutrofikacijos ir pažemio ozono mažinimo (Geteborgo protokolas)	Protokolo tikslas – kontroliuoti ir mažinti sieros, azoto oksidų, amoniako ir lakiųjų organinių junginių kiekius, susidarancius dėl antropogeninės veiklos ir galinčius turėti įtakos rūgštėjimui, eutrofikacijai arba pažemio ozono koncentracijai padidėti.	Veiksmų programos pakeitimas tiesiogiai įtakos Geteborgo protokole nurodytų teršalų, susidaranciu deginant kietąjį kurą, išmetimus į atmosferą: <ul style="list-style-type: none"> • Dėl Veiksmų programos pakeitimo pasikeis ES fondų lėšomis finansuojamų naujų energijos gamybos įrenginių pajėgumai. • Pakeitimu sukuriama prielaidos panaudoti (deginti) po rūšiavimo likusias netinkamas pakartotinai naudoti ir perdirbti energetinę vertę turinčias komunalines atliekas energijai gauti.
IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS IR ATLIEKŲ TVARKYMAS		
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 patvirtintas Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas	Plane nustatyti tokie atliekų tvarkymo tikslai: <ul style="list-style-type: none"> • Užtikrinti atliekų prevenciją, perdirbimą ir kitokį naudojimą. • Skatinti gamintojų ir importuotojų bendradarbiavimą vykdant atliekų tvarkymo užduotis • Užtikrinti atliekų tvarkymo reikalavimų ir užduočių vykdymo kontrolę ir stebėseną. 	Veiksmų programos pakeitimas sąlygoja strateginius atliekų tvarkymo sistemos pokyčius. Pakeitimu sukuriama prielaidos panaudoti (deginti) po rūšiavimo likusias netinkamas pakartotinai naudoti ir perdirbti energetinę vertę turinčias komunalines atliekas energijai gauti.
KLIMATO KAITA IR ENERGETIKOS EFEKTYVUMAS		
Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. XI-2375 patvirtinta Nacionalinė klimato kaitos	Strategijos tikslas – pasiekti, kad šalies ekonomika augtų daug sparčiau, negu didėtų išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis. Įgyvendinant šį tikslą siekiama:	Veiksmų programos pakeitimu numatomas investicijų perskirstymas tarp Veiksmų programos prioritetų ir teminių tikslų, tiesiogiai susijusių su energetika:

Strateginio dokumento pavadinimas	Strateginio dokumento pagrindiniai tikslai, uždaviniai ar kryptys	Sąsajos su Veiksmų programos pakeitimu
valdymo politikos strategija	<ul style="list-style-type: none"> • Sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 20 proc., palyginti su 1990 m. • 20 proc. padidinti energijos vartojimo efektyvumą. • Pasiiekti, kad atsinaujinančių energijos išteklių dalis, palyginti su šalies bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, sudarytų ne mažiau kaip 23 proc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dėl Veiksmų programos pakeitimo pasikeis ES fondų lėšomis finansuojamų naujų energijos gamybos įrenginių pajėgumai • Dėl Veiksmų programos pakeitimo pasikeis šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimai iš energetikos bei atliekų tvarkymo sektorių.
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintas Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos 2013–2020 m. tikslų ir uždavinių įgyvendinimo tarpinstitucinis veiklos planas	Plano paskirtis – numatyti išmetamų į aplinkos orą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo, mažo anglies dioksido kiekio, konkurencingos ekonomikos plėtojimo, atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimo, gamtinių ekosistemų pažeidžiamumo mažinimo, jų atsparumo klimato kaitos pokyčiams didinimo priemones, siekiant įgyvendinti Strategijoje nustatytus tikslus ir uždavinius.	
Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 patvirtinta Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija	žr. aukščiau	
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 789 patvirtinta Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategija	Strategijoje numatoma veiksmingai plėtojant elektros energetikos, šilumos energetikos ir dujų infrastruktūrą sudaryti palankias ir skaidrias sąlygas įgyvendinti atsinaujinančių energijos išteklių projektus ir derinti atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą su paskirstytosios (decentralizuotos) generacijos principais, didinti visų rūšių biomasės panaudojimą šilumos ir elektros energijai gaminti.	Veiksmų programos pakeitimu numatomas investicijų perskirstymas tarp Veiksmų programos prioritetų ir teminių tikslų. Mažinamas finansavimas pagal 4 Veiksmų programos prioritetą, kuris yra tiesiogiai susijęs su atsinaujinančių išteklių energijos gamyba (lėšos perkeliama į 5 prioritetą).
Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1-180 patvirtintas Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo 2010-2015 m. priemonių planas	Plane numatyti uždaviniai: <ul style="list-style-type: none"> • Veiksmingai plėtojant elektros energetikos, šilumos energetikos ir dujų infrastruktūrą, sudaryti palankias ir skaidrias sąlygas įgyvendinti atsinaujinančių energijos išteklių projektus ir derinti atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą su paskirstytosios (decentralizuotos) generacijos principais. • Skatinti visų rūšių biomasės panaudojimą šilumos ir elektros energijai gaminti. 	
2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies	Direktyvoje nustatomi privalomi nacionaliniai planiniai rodikliai, kuriais apibrėžiama, kokią bendro galutinio energijos suvartojimo dalį turi sudaryti atsinaujinančių išteklių energija ir kokią dalį transporto sektoriuje sunaudojamos energijos turi sudaryti	Veiksmų programos pakeitimu numatomas investicijų perskirstymas tarp Veiksmų programos prioritetų ir teminių tikslų, tiesiogiai susijusių su energetika:

Strateginio dokumento pavadinimas	Strateginio dokumento pagrindiniai tikslai, uždaviniai ar kryptys	Sąsajos su Veiksmų programos pakeitimu
keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB	atsinaujinančių išteklių energija.	<ul style="list-style-type: none"> • Dėl Veiksmų programos pakeitimo pasikeis ES fondų lėšomis finansuojamų naujų energijos gamybos įrenginių pajėgumai • Dėl Veiksmų programos pakeitimo pasikeis šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimai iš energetikos bei atliekų tvarkymo sektorių.
2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 406/2009/EB dėl valstybių narių pastangų mažinti jų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, Bendrijai siekiant įvykdyti įsipareigojimus iki 2020 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas	Sprendimas nustato minimalų valstybių narių įnašą siekiant įvykdyti Bendrijos įsipareigojimą – 2013–2020 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.	
Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 patvirtinta Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programa	Programos tikslas - atsižvelgiant į šalies ir tarptautines aplinkosaugos, energetikos sektoriaus raidos tendencijas ir ekonomikos padėtį, įvertinti ir nustatyti Lietuvos Respublikos šilumos ūkio plėtros galimybes ir prioritetus, tikslus, uždavinius ir jų įgyvendinimo būdus. Programos įgyvendinimo priemonių sąrašė numatyta papildomai įrengti atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius (komunalines atliekas) naudojančius įrenginius Vilniaus ir Kauno miestuose.	Veiksmų programos pakeitimu numatomas investicijų perskirstymas tarp Veiksmų programos prioritetų ir teminių tikslų, tiesiogiai susijusių su šilumos ūkio plėtra. Dėl Veiksmų programos pakeitimo pasikeis ES fondų lėšomis finansuojamų naujų kogeneracijos įrenginių pajėgumai.

Veiksmų programos pakeitimas neturi tiesioginių sąsajų su strateginiais dokumentais, planais ir programomis, susijusiomis su šiais vertinimo komponentais:

- Biologinės įvairovės, kraštovaizdžio, „Natura 2000“ ir nacionalinių saugomų teritorijų apsauga;
- Dirvožemio būklės valdymas;
- Miškų išteklių valdymas;
- Sveikatos apsauga;
- Kultūros paveldo apsauga.

5. INFORMACIJA APIE NAGRINĖJAMAS ALTERNATYVAS

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo metu bus nagrinėjamas pasiūlymas keisti LR partnerystės sutartį ir Veiksmų programą. Nagrinėjamos šios Veiksmų programos pakeitimo alternatyvos:

1. Pakeitimu numatomas investicijų perskirstymas tarp Veiksmų programos prioritetų ir teminių tikslų², kuris sukurs prielaidas panaudoti (deginti) po rūšiavimo likusias netinkamas pakartotinai naudoti ir perdirbti energetinę vertę turinčias komunalines atliekas energijai gauti **Vilniaus mieste** (iki 160 000 t per metus) ir **Kauno mieste** (iki 200 000 t per metus).
2. Pakeitimu numatomas investicijų perskirstymas tarp Veiksmų programos prioritetų ir teminių tikslų³, kuris sukurs prielaidas panaudoti (deginti) po rūšiavimo likusias netinkamas pakartotinai naudoti ir perdirbti energetinę vertę turinčias komunalines atliekas energijai gauti **Vilniaus mieste** (iki 160 000 t per metus).

SPAV metu abi aukščiau nurodytos alternatyvos bus lyginamos su „nuline“ alternatyva (Veiksmų programa nekeičiama).

6. INFORMACIJA APIE TAI, KOKIE APLINKOS KOMPONENTAI IR KOKIOS PASEKMĖS BUS NAGRINĖJAMOS ATLIEKANT VERTINIMĄ

Rengiant Veiksmų programos pakeitimo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą, bus nagrinėjamos galimos pasekmės aplinkai, susijusios su investicijų perskirstymu, lemiančiu po rūšiavimo likusių, perdirbti ir pakartotinai naudoti netinkamų energetinę vertę turinčių komunalinių atliekų naudojimą energijai gauti naujai statomuose kogeneracijos įrenginiuose.

Numatoma vertinti galimas Veiksmų programos pakeitimo pasekmes 9 komponentams:

- požeminio ir paviršinio vandens išteklių valdymui;
- oro taršos mažinimui;
- išteklių naudojimui ir atliekų tvarkymui;

² Pagal ketvirtą teminį tikslą „Perėjimo prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas“ numatyti du didelės apimties projektai būtų keičiami į tris, ir šiame prioritete paliekamas didelės apimties projektas „Didelio naudingumo kogeneracijos pajėgumų, naudojančių AEI, sukūrimas Vilniaus mieste“, o į šeštą teminį tikslą „Aplinkos išsaugojimas bei apsauga ir išteklių veiksmingumo skatinimas“ perkeliamos lėšos dviem didelės apimties projektams „Komunalinių atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumų sukūrimas Vilniaus mieste“, „Komunalinių atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumų sukūrimas Kauno mieste“ įgyvendinti.

³ Pagal ketvirtą teminį tikslą „Perėjimo prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas“ numatyti du didelės apimties projektai keičiami paliekant didelės apimties projektą „Didelio naudingumo kogeneracijos pajėgumų, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, sukūrimas Vilniaus mieste“ ketvirtame teminiame tikslu, o šeštame teminiame tikslu „Aplinkos išsaugojimas bei apsauga ir išteklių veiksmingumo skatinimas“ numatomas didelės apimties projektas „Komunalinių atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumų sukūrimas Vilniaus mieste“ bei iš ketvirto teminio tikslo perkeliamos lėšos jam įgyvendinti.

- biologinės įvairovės, kraštovaizdžio, „Natura 2000“ ir nacionalinių saugomų teritorijų apsaugai;
- klimato kaitai ir energetikos efektyvumui;
- dirvožemio būklės valdymui;
- miškų išteklių valdymui;
- sveikatos apsaugai;
- kultūros paveldo apsaugai.

Vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais strateginį pasekmių aplinkai vertinimą, bus įvertintos galimos reikšmingos Veiksmų programos pakeitimo tiesioginės, netiesioginės, kaupiamosios, sąveikaujančios (sinergetinės), trumpalaikės, vidutinės trukmės, ilgalaikės, nuolatinės, laikinos, teigiamos ir neigiamos pasekmės aplinkai bei atsižvelgiama į pasekmių pobūdį ir teritorijos, kurioje gali kilti pasekmių, savybes:

- pasekmių tikimybę, trukmę, dažnumą ir grįžtamumą;
- kaupiamąjį (akumuliacinį) pasekmių pobūdį;
- pasekmes visuomenės sveikatai arba aplinkai;
- pasekmių dydį ir erdvinį mastą (apreptį);
- pasekmes teritorijoms ar kraštovaizdžiams, kuriems suteiktas nacionalinis, Europos Bendrijos arba kitoks tarptautinis apsaugos statusas;
- teritorijos, kuriose planų ir programų sprendiniai gali sukelti pasekmių, savybes, susijusias su:
 - teritorijoje randamų europinės svarbos saugomų rūšių ir (ar) natūralių buveinių, kitų gamtinių savybių ir kultūros paveldo (vertybių) išsaugojimu;
 - aplinkos kokybės normų arba ribinių verčių viršijimu, visuomenės sveikatos rizikos veiksniais;
 - intensyviu žemės naudojimui;
- tarpvalstybinį pasekmių pobūdį.

Taip pat, kaip tai numatoma SPAV reglamentuojančiuose teisės aktuose, bus atsižvelgiama į Veiksmų programos pakeitimo reikšmę integruojant aplinkos apsaugos klausimus ir siekiant skatinti darnų vystymąsi; jo reikšmę įgyvendinant nacionalinius ir Europos Bendrijos aplinkos apsaugos teisės aktus; susijusias aplinkos apsaugos problemas; į tai, koku mastu Veiksmų programos pakeitimas sukuria ūkinės veiklos pagrindus, atsižvelgiant į vietą, pobūdį, dydį ir veiklos sąlygas arba išteklių poreikį; kaip Veiksmų programos pakeitimas veiks kitus planus ir programas, atsižvelgiant į jų lygmenis.

7. TERITORIJOS, KURIOS GALI BŪTI REIŠMINGAI PAVEIKTOS

Veiksmų programos pakeitimas – investicijų perskirstymas – lems po rūšiavimo likusių, perdirbti ir pakartotinai naudoti netinkamų komunalinių atliekų naudojimą energijai gauti naujai statomuose kogeneracijos įrenginiuose, todėl SPAV ataskaitoje bus pateikiama informacija apie

teritorijas, kurios gali būti reikšmingai paveiktos šio pakeitimo⁴. Atkreipiame dėmesį, kad šios teritorijos yra išsamiai išnagrinėtos 1 skyriuje minėtuose planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose ir ši informacija bus panaudojama Veiksmų programos pakeitimo SPAV ataskaitoje.

Jei atliekant vertinimą paaiškėtų, kad Veiksmų programos pakeitimo pasekmės gali būti reikšmingos kitos Europos Sąjungos valstybės narės aplinkai, arba kita Europos Sąjungos valstybė narė, kurioje gali būti reikšmingų pasekmių, pareikalautų, gali būti nagrinėjamos ir pasekmės kitų valstybių teritorijoms.

8. INFORMACIJA APIE METODUS, KURIUOS NUMATOMA NAUDOTI VERTINIMUI ATLIKTI

Veiksmų programos pakeitimo strateginis pasekmių aplinkai vertinimas bus atliekamas pagal reikalavimus, nustatytus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarime Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Taip pat bus atsižvelgiama į rekomendacijas, kurios pateikiamos 2007–2013 m. Sanglaudos politikos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo gairėse bei „Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo vadove“ (ISBN 9955-9845-1-1, Vilnius, Lietuva, 2006).

Kadangi Veiksmų programa yra aukščiausio lygio strateginis planavimo dokumentas, jos pakeitimo vertinimas atliekamas panaudojant tą patį metodą, kuris buvo naudojamas Veiksmų programos rengimo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo metu – vertinimą aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektų (tikslų) atžvilgiu, atsižvelgiant į galimas reikšmingas pasekmes aplinkai ir darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimui.

Kaip minėta, bus vertinamos galimos Veiksmų programos pakeitimo pasekmės 9 komponentams:

- požeminio ir paviršinio vandens išteklių valdymui;
- oro taršos mažinimui;
- išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymui;
- biologinės įvairovės, kraštovaizdžio, „Natura 2000“ ir nacionalinių saugomų teritorijų apsaugai;
- klimato kaitai ir energetikos efektyvumui;
- dirvožemio būklės valdymui;
- miškų išteklių valdymui;
- sveikatos apsaugai;
- kultūros paveldo apsaugai.

Atliekant vertinimą aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi tikslų atžvilgiu, numatoma naudoti šiuos pagrindinius metodus: antrinių informacijos šaltinių (ypač Valstybinio atliekų tvarkymo plano SPAV dokumentų ir Vilniaus bei Kauno kogeneracijos įrenginių PAV dokumentų) analizę; ekspertinį vertinimą; pasekmių lentelių (vertinimo matricių) rengimą. Numatoma parengti pasekmių vertinimo

⁴ Tai yra Vilniaus ir Kauno kogeneracijos įrenginių statybai numatytas teritorijas.

lenteles, kuriose bus pateikiami ekspertinio vertinimo rezultatai, nurodant kiekvieno vertinamo komponento apsaugos ir (ar) darnaus vystymosi tikslus bei galimas pasekmes pagal jų tipą (tiesioginės, netiesioginės, kaupiamosios, sąveikaujančios (sinergetinės), trumpalaikės, vidutinės trukmės, ilgalaikės, nuolatinės, laikinos, teigiamos ir neigiamos). Vertinimo rezultatų metodikos sutartiniai ženklai pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. Pasekmių pobūdžio, reikšmingumo ir kitų savybių vertinimo metodikos sutartiniai ženklai

PASEKMIŲ POBŪDIS IR REIŠMINGUMAS	
PASEKMIŲ POBŪDIS IR REIŠMINGUMAS	SUTARTINIS ŽENKLAS
Reikšmingos teigiamos pasekmės	++
Nedidelio reikšmingumo teigiamos pasekmės	+
Pasekmės nenumatomos	0
Nedidelio reikšmingumo neigiamos pasekmės	-
Reikšmingos neigiamos pasekmės	--
Nedidelio reikšmingumo neigiamos, ir teigiamos pasekmės	-/+
KITOS PASEKMIŲ SAVYBĖS	
PASEKMIŲ SAVYBĖS IR KATEGORIJOS	KATEGORIJOS SANTRUMPA
Tikimybė (didelė, vidutinė, maža)	Did. tik. Vid. tik. Maž. tik.
Tiesioginės ar netiesioginės pasekmės	Ties. Neties.
Pasekmių trukmė (atsižvelgiant į vertinamo komponento strateginius apsaugos tikslus ir pasekmes jiems: ilgalaikės (nuolatinės), trumpalaikės (laikinos))	Ilgal. Trumpal.
Grįžtamumas (pasekmės grįžtamos ar negrįžtamos)	Grįžt. Negrįžt.
Kaupiamosios (kumuliacinės) pasekmių savybės	Kaup.
Erdvinis mastas (atsižvelgiant į pasekmes patiriančią teritoriją – nacionalinis, regioninis, vietos)	Nac. Region. Viet.
Tarpvalstybinės pasekmės (galinčios reikšmingai veikti kitos šalies aplinką)	Tarpv.

9. NUMATOMA SPAV ATASKAITOS STRUKTŪRA

Numatoma žemiau pateikta SPAV ataskaitos struktūra, atitinkanti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarime Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“:

Ataskaitos dalis	Trumpas aprašymas
Santrauka	Netechninio pobūdžio santrauka, kurioje pateikiamas SPAV ataskaitoje pateiktos informacijos apibendrinimas, išskiriant svarbiausius vertinimo aspektus, išvadas ir vertinimo rezultatus
Vertinimo, įskaitant visus sunkumus, su kuriais susidurta kaupiant reikiamą informaciją ir atliekant vertinimą, aprašymas. Informacija apie pasekmių aplinkai vertinimo metodiką	Nagrinėjami SPAV būdai ir metodai, aprašomi sunkumai, su kuriais susidurta atliekant vertinimą
Trumpas Veiksmų programos pakeitimo apibūdinimas, sąsajos su kitais planais ir programomis	Pateikiama informacija apie Veiksmų programą, jos keitimą bei sąsajas su kitais planavimo dokumentais (planais ir programomis), kuriuose nurodyti aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi tikslai
Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos	Pateikiama informacija apie teritorijas, kurios gali būti reikšmingai paveiktos Veiksmų programos pakeitimo
Tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai ir problemos, susijusios su planu ar programa; plano aplinkosauginis kontekstas	Pateikiama informacija apie aplinkos apsaugos tikslus, kurie siekiami pagal tarptautinius, Europos Sąjungos ar nacionalinius teisės aktus ir strateginius dokumentus, ir kurie yra susiję su Veiksmų programa, atkreipiant ypatingą dėmesį į tikslus ir problemas, susijusias su svarbiomis aplinkai teritorijomis, pvz., nustatytomis pagal ES Paukščių ar Buveinių direktyvas (2009/147/EB ir 92/43/EEB). Taip pat nurodoma, kaip rengiant Veiksmų programos pakeitimą buvo atsižvelgta į šiuos tikslus ir integruoti aplinkos apsaugos aspektai.
Galimų reikšmingų Veiksmų programos pakeitimo pasekmių įvertinimas	Pateikiami vertinimo aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektų (tikslų) atžvilgiu rezultatai, atsižvelgiant į galimas reikšmingas pasekmes aplinkai ir darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimui
Priemonės reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti	Pateikiama informacija apie priemones, numatytas neigiamoms reikšmingoms pasekmėms aplinkai sumažinti ar išvengti
Pasirinktų alternatyvų aprašymas	Pateikiama informacija apie nagrinėtas alternatyvas ir priežastis, dėl kurių jos buvo pasirinktos
Numatytų taikyti stebėsenos (monitoringo) priemonių aprašymas	Pateikiami stebėsenos aspektai, kurie užtikrintų tinkamą planų ir programų įgyvendinimo pasekmių aplinkai stebėseną (monitoringą), kuri vykdoma Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo nustatyta tvarka, kad, be kita ko, būtų laiku nustatytos nenumatytos reikšmingos neigiamos pasekmės aplinkai ir imtasi tinkamų veiksmų

	<p>susidariusiai padėčiai ištaisyti.</p> <p>Numatoma patikslinti Veiksmų programos SPAV metu numatytas taikyti stebėsenos (monitoringo) priemonės, išnagrinėjant keičiamus Veiksmų programos prioritetus pagal kiekvieną galimas pasekmes patirsiantį aplinkos komponentą bei nurodant stebėsenos rodiklius ir jiems įvertinti reikalingos informacijos šaltinius</p>
--	---